

„Iașul contemporan“

„Gîndurile și sentimentele noastre“

La Iași, ca și în alte centre ale țării, s-au desfășurat lucrările Conferinței Organizației județene a Partidului Comunist Român. La Iași, Conferința, în numele celor aproape 70.000 de comunisti, al tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate și-a exprimat adevărată încredere în politica internă și externă a partidului, hotărîrea de a milita neabătut pentru traducerea în viață a istoricelor documente care vor fi dezbătute și adoptate de cel de al XI-lea Congres. A fost un prilej de lucidă și temeinică analiză a împlinirilor de pînă acum, de trecere în revistă a succesele, de relevare, cu responsabilitate comunistă, a neajunsurilor, de luare a măsurilor pregătitoare pentru a realiza și depăși indicatorii planului pe anul 1975.

În limbajul exact și incontestabil al cifrelor, Conferința Organizației județene Iași a raportat conducerii superioare de partid, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu, importante realizări în toate sectoarele complexei activități de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate pe pămîntul patriei noastre. Industria a depășit în primele 10 luni ale acestui an cu aproape 40 de milioane lei prevederile de plan la producția marfă, 20 de unități industriale și de construcții și-au îndeplinit planul producției globale aferent primilor patru ani ai cincinalului, urmînd ca pînă la 15 noiembrie acest indicator să fie îndeplinit de industria întregului județ. Lucrătorii ogoarelor au obținut rezultate superioare, livrînd statului cu 100.000 tone mai multe produse agricole în comparație cu anul precedent. Rezultatele obținute în învățămînt și știință, în artă și cultură, demonstrînd că Iașul, centru de veche și strălucită tradiție cărturărească, trăiește în acest an o veritabilă renaștere sub soarele socialismului.

La Iași, gîndul și inima tuturor oamenilor muncii au exprimat atașamentul și dragostea față de conducerea partidului, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Odată cu aprobarea deplină a întregii politici interne și externe a partidului și statului — se spune în telegrama trimisă C.C. al P.C.R., secretarului general al partidului — gîndurile și sentimentele noastre pline de recunoștință se îndreaptă către dumneavoastră, mult stimat tovarășe Nicolae Ceaușescu, inițiatorul de fapt al cuceritorului program de dezvoltare multilaterală a patriei. Prin tot ceea ce faceți în fruntea partidului și statului nostru, ați cîștigat încrederea și stima întregii națiuni, dovedind adevărate virtuți de conducător eminent și revoluționar consecvent, înaltă competență științifică, clarviziune politică, cutezanță creatoare, spirit novator, capacitate de a sintetiza fenomenele esențiale ale societății românești și ale vieții internaționale, profund patriotism și internaționalism, nemărginită grijă față de viitorul fericit al poporului român al cărui destin și iubit fiu sînteți“. De aceea, la Iași, ca de altfel pe cuprînsul întregii țări, toate vocile au exprimat unanim voința ca, la al XI-lea Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român. Întregul nostru popor vede în realizarea tovarășului Nicolae Ceaușescu certitudinea viitoarelor izbînzii în promovarea politicii partidului, garanția fărîmării societății socialiste multilaterale dezvoltate și a înaintării României pe calea edificării comunismului.

CRONICA

partidului

Tot ce există e sub semnul tău
așa cum e sub semnul lunii apa.
Ești inima mișcării și conturul
pe care-l apără fără odihnă pleoapa.
Zid de lumină apărînd ideea,
ideea încarnîndu-se deplin,
ești tu, strălucitorul astru, bunul
loc de petale, purul, în senin.
Tot ce există are sens prin tine
cum sens are cuvîntul în poeme
cînd îl zidești cu sufletul, că-ncepe,
găsîndu-și sensul, pururi, să te cheme.
Efigie de aur —, nobilînd
gîndirea mea, supremă libertate
ești tu, fîntînă vie, luminînd
ca o făclie-n mijloc de cetate.

viziune clară, comunistă

Dincolo de oglinzile timpului, dincolo,
visul, ochiului binecuvîntată comoară,
prinde viață precum harfa zăpezii
cînd o mîngîie tandru, ado'escenții :

orașe învăluite de aura comunistă —
arhetipuri dorite de inima mea,
pajiști de aur — unde aștri îndoiaie,
fînd rodul bogat — tulpina gingașă.

Într-o viziune clară, comunistă,
țara devine o constelație strălucitoare,
înflorînd clipă de clipă așa cum
mugure sfios — sufletul meu.

Vasile MIHĂESCU

Știința nu este artificiu, nici vocație
sterilă, nici refugiu al himerelor. Știința
este componentă esențială a societății
și a dezvoltării acesteia. Știința
investighează și cîștigă teren nu pentru
sine, ci pentru oameni: Știința este
a oamenilor nu atât ca produs spiritual,
ci ca manifestare a geniului uman, cu
mai ales ca finalitate socială. Fără aplicabilitate,
știința rămîne un gest
istoric, gratuit, în afara rațiunii ei de
a fi neadoptată de sensurile vitale ale
dezvoltării.

Imaginea savantului izolat și pleșuv,
neapărat irascibil și neapărat necomunicativ,
bizar și rupt de concretul cotidian, — poate fi la urma urmei o
piorvască imagine, dar total neconformă
realității și spiritului științific.

Știința și savantul, cercetarea și cercetătorul — sînt expresii reprezentative
ale societății, acționînd și coordonîndu-se
în ideea celui mai înalt patriotism și a unui
umanism superior.

Recenta Conferința națională a cercetării științifice și proiectării, organizată
din inițiativa secretarului general al partidului,
tovarășul Nicolae Ceaușescu, marchează un
moment de excepțională însemnătate pentru
prezentul și viitorul științei românești.
Această știință românească, strălucit
reprezentată în decursul anilor de nume
autoritare și rezonante pe plan mondial,
este chemată astăzi să-și confirme forța și
utilitatea în direcția pe care i-o acordă
proiectul de Program al Partidului Comunist
Român. Știința și cercetarea primesc astăzi
din partea societății socialiste românești
investituri însemnate, în primul rînd a-

celeia de factori dinamizanti ai progresului,
ai unei superioare civilizații materiale și
spirituale. Savantul, cercetătorul român de
astăzi trebuie să-și dedice întreaga energie și
pregătire cauzei bunăstării poporului, rezolvării
problemei de producție la nivelul actual al
tehnicii mondiale.

SAVANTUL, OM AL SOCIETĂȚII

În cuvîntarea secretarului general al
partidului la amintita Conferință sînt
citate cîteva cuvinte ale marelui om de
știință care a fost Grigore Antipa :
„Orice cercetare științifică își mărește
importanța cînd e pusă în serviciul
patriei, tinzînd a-i aduce foloase culturale
cit și economice și sociale“. Condițiile
excelente pe care partidul și statul nostru
le pun la dispoziția mișcării științifice de
cercetare, creează premisele obținerii unor
rezultate la dimensiunile avansate ale
orînduirii noastre.

Cuvintele președintelui Ceaușescu, prezent
ca întotdeauna în cele mai importante
elaborări ale României contemporane,
rămîn ca un motto al întregii activități de
știință și cercetare : „O problemă importantă
de care depinde progresul rapid al științei
românești, afirmarea ei tot mai puternică,
este împletirea rațională a gîndirii teoretice
cu activitatea practică, îmbinarea armonioasă
a acestor două laturi ale activității de
cercetare“. Și mai departe : „Iată de ce, în
loc de discuții abstracte despre deosebirile
dintre cercetarea fundamentală și cea
aplicativă, despre superioritatea uneia sau
alteia, trebuie să soluționăm problemele
pe care le ridică viața, dezvoltarea
societății, problemele ale căror rezolvare
este cerută de mersul țării noastre spre
comunism“.

În România marilor prefaceri și împliniri,
știința și savantul au mandatul realizării
lor depline, pentru binele și gloria
poporului nostru. Este de altfel, și semnul
major al „Rezoluției Conferinței Naționale
a cercetării științifice și proiectării“, rezoluție
publicată în aceste zile, prin care cadrele
din acest important domeniu „se angajează
să desfășoare o activitate de creație și
promovare largă a științei și tehnologiei
menită să contribuie plener la sporirea
avutei naționale, la cunoașterea tot mai
profundă a legilor naturii, societății și
gîndirii umane, la ridicarea nivelului
general de civilizație materială și spirituală
a poporului“.

Emil ȘTEFĂNESCU

Critica și literatura contemporană

Exprimat de mai multă vreme, dezideratul realizării unor „sinteze critice“ ale literaturii contemporane românești cunoaște câteva concretizări îmbucurătoare. Că aceste sinteze se datorează unor critici care au „crescut“ o dată cu literatura pe care o studiază este, iarăși, un fenomen demn de remarcat. Cît privește utilitatea unor astfel de lucrări — deși ea este, în principiu, deasupra oricărei discuții — am dori să relevăm totuși câteva aspecte ce ni se par, astăzi, în cel mai înalt grad actuale. O primă problemă este aceea a varietății viziunilor critice; dacă s-a spus — cu dreptate — că aceste cărți au meritul de a dovedi că literatura română contemporană există, vom merge mai departe și vom adăuga că acest „certificat de existență“ este întărit de diversitatea interpretărilor, a tablourilor propuse. În fond, nu avem de-a face cu tratate de istorie literară contemporană, cu niște „dicționare“, și cu atît mai puțin cu niște manuale ce trebuie să evite, în virtutea unei tradiții didactice și ea discutabilă, subiectivitatea prea pronunțată; importante sînt originalitatea viziunii interpretative și eficacitatea sistemului de lectură adoptat. Idealul de „exhaustivitate“ (ce naște eternele și irezolvabilele întrebări: de ce au fost omiși unii scriitori? de ce li se acordă unora mai mult spațiu decît altora? etc.) este aici secundar; criticul trebuie să încerce acea „traversare a literaturii“ (ca să parafrazăm și noi binecunoscuta formulă lansată de Ph. Sollers) prin care sînt degajate liniile de forță, direcțiile principale ale evoluției literaturii. Fetișizarea scării de valori, a „clasamentelor“ și a clasificărilor este, după opinia noastră, o eroare; înțelegem prin aceasta nu a abdica de la dorința de a impune (în conștiința publicului, în primul rînd) valorile literaturii noastre actuale, ci deplasarea accentului de la simpla judecată de valoare către interpretarea coerentă, complexă, convingătoare, grație căreia opera își prelungeste și multiplică existența. În această perspectivă a fost conceput un volum al Scriitorii români de azi de Eugen Simion; criticul știe ce importanță are faza descrierii în actul criticii, adică acea etapă în care privirea criticului caută să cuprindă totalitatea textului și să surprindă articulațiile și semnificațiile lui: practicînd un tematism comprehensiv și mobil, criticul face un real serviciu scriitorilor de care se ocupă, tocmai prin îndemnarea cu care reliefează sensurile majore ale operelor lor. În alt mod înțelege descrierea un critic ca Mircea Iorgulescu, al cărui Rond de noapte ridică și el chestiunea felului în care poate fi citită literatura contemporană: M. Iorgulescu investighează opera „cu sînge rece“, adoptă un fel de „grad zero“ al scriiturii critice, rămîne fidel unui stil rece, neutru, tăios și exact, care îi servește foarte bine în intenția sa de a releva adevărul operei (demers vizibil pe două planuri: mai întîi în preocuparea criticului de a recuma ceea ce consideră că este esențial, definitoriu pentru text; apoi în permanenta tensiune polemică, expresie a dorinței de a rectifica interpretări anterioare). Am citat aceste două cărți intrucît, atîcînd în special nivelele de suprafață (a nu se confunda cu „superficiale“) ale operei, ele nu se par reprezentative pentru această etapă descriptivă de care am vorbit mai sus. Firește, e de așteptat, în anii ce vin, o analiză mai în profunzime, care să se ocupe, de pildă, de evoluția formelor, a motivelor și proceselor literare specifice literaturii contemporane, evoluție privită atît din perspectiva tradiției cît și din aceea sincronică. Să zicem, pentru precizie, o „Artă a prozatorilor români“ de tipul celei a lui Vianu adusă la zi și fundamentată teoretic în funcție de stadiul actual al cercetării literare.

Căci critica actualității trebuie să fie și o critică actuală. Un critic neorientat în metodele cercetării contemporane, ignorînd rezultatele la care s-a ajuns astăzi în investigarea științifică a literaturii este un critic total depășit de evenimentele. Ideea de critică actuală este înțeleasă la noi, de altfel, tot mai nuanțat: antinomiei foiletonist — critic „de sinteză“, i se substituie aceea, mai exactă și mai „modernă“, dintre critica „după ureche“ (superficială, impresionistă, divagantă) și critica solid articulată teoretic, stăpînită pe instrumentele ei de lucru. Și aceasta deoarece actul critic așa-zis „aplicativ“ implică astăzi, mai mult ca oricînd, o interogație — teoretică, e de la sine înțeles — asupra condiției literaturii (și cum ar putea critica evita această situație, cînd vorbim atît de des despre romane sau poeme ce reprezintă și o meditație asupra posibilităților și limitelor literaturii, asupra creației însăși?). Tot ce a dat mai bun critica românească a ultimilor ani confirmă această orientare. Nici nu se poate altfel: unei literaturi căreia îi recunoaștem profunzimea și complexitatea, decî actualitatea și modernitatea, îi trebuie o critică pe măsură.

AL. CALINFESCU

„SÎNT FORȚA MEA DINLĂUNTRU“

Poet al tumultului interior eliberat de orice constrîngere și distrugător al oricărui piedici, inclusiv al celor puse de limbaj, Ioanid Romanescu se manifestă în *Lavă* cu aceeași violență polemică și forță expresivă. Poetul e un orgolios, increzător în propriul destin și în destinul poeziei. El refuză orice tranzacție care i-ar putea altera mesajul, tonul vaticinatoriu face parte dintre atribuțiile firești ale versurilor sale. Adresa e directă, tranșantă: „vă avertizez“, „dar nu uitați“, „Ascultați-mă, e bine!“, „recunoașteți că scriam frumos“. Această poezie bolovănoasă și aspră, împrumutînd uneori din duritatea rocilor și din ascuțiturile lor, evită programatic „zicerea“ frumoasă, calofilia. Cu excepția liricii erotice, sfielnice, ca o confesiune șoptită, poezia lui Ioanid Romanescu se acordă cu recitarea în fața publicului și, pentru cine l-a văzut într-o asemenea postură, poetul însuși își este cel mai bun interpret. Pledînd în versuri pentru propria sa valoare care nu are nevoie, spre a fi recunoscută, de nici un suport exterior, el pledează, de fapt, pentru dreptul și locul eminent al poeziei în cetate. Trăsurile se fac ecoul fidel al modului grav în care înțelege Ioanid Romanescu misiunea poeziei în *(Marele Oblic, Declarație pentru frămîntarea lutului divin)* chiar dacă au, uneori, un accent ironic sau autoironic care nu trece însă în substanța demonstrației lirice (*Adă-mi patentul înapoi, Cum a speriat-o soră-mea pe maică-mea cînd eram tînăr și nu publicasem nici o poezie*).

Nu e de mirare, deci, că și în ultimul volum, *Lavă*, abundă artele poetice, intrate în tematica obișnuită a liricii lui Ioanid Romanescu. Poetul simte că este exponentul unei mari forțe, imposibil de exprimat în întreaga ei tensiune și că „depune“ pentru ea „o semnătură capitală“ (*Cu emoția și bucuria unei mulțimi*). Bucuria de a fi lepădat ca pe o haină veche scrisul frumos se conjugă cu găsirea autenticității în traducerea forței interioare: „iată, vă scutesc de efort / nu mai scriu frumos, versurile mele nu mai sînt memorabile puteți să le uitați în această clipă, dar ele nu mai sînt candoarea: sînt forța mea dinlăuntru / și forța nu păstrează nimic din frumusețe“ (*Uzură*). În dialogul frecvent polemic cu opinia publică, găsînd puncte de contact cu ea, poetul are conștiința valorii și a propriei superiorități, pe baza cărora trece la corectarea unor raporturi injuste: „Ascultați-mă: e bine! / dar trebuie să știți că nu imi îngroș vocea / și nu pipăi cu talpa un loc mai sus / decît cel de unde vă vorbesc / dacă faptele mele sînt ale unui om obișnuit, nu înseamnă că duc o viață mărunță“ (*Ascultați-mă*). Difident și veșnic suspicios în privința propriei recunoașteri, el are puterea de a transforma în expresie a superiorității sale și în justiția care îi este atribuită: „eu fac victorie chiar clipa / care ne-

drept mi se imparte“ (*Paianjen*). Cele mai frumoase piese ale volumului sînt cele în care orgoliul se conjugă cu umilința, superbia face loc fraternizării, mina întinsă a poetului e un semn de necesară solidaritate: „În fața voastră mi-a plecat spinarea, / pentru poet nu înseamnă un gest umilitor — trecet peste mine dacă e nevoie! / dar mai bine lăsați-mă podul, / nici unul dintre voi nu mi-e străin — treceți peste mine dacă e nevoie! / nu mă voi prăbui, pot fi în stare oricîtă greutate să susțin“ (*Podul*).

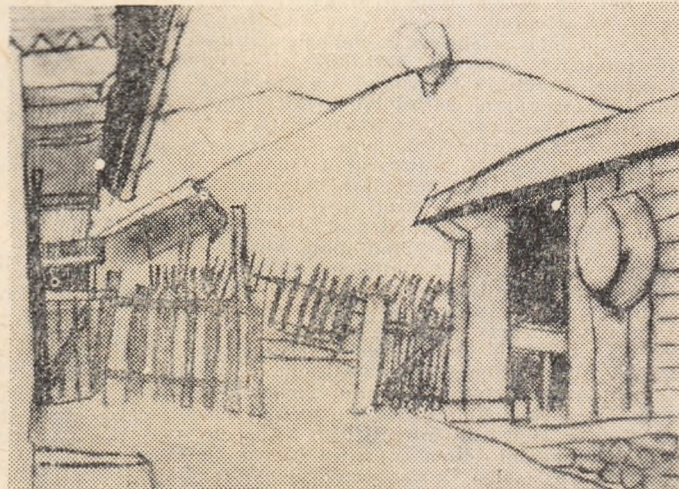
Alura explicativ-didactică devine o consecință normală a situației poeziei într-o zonă de excepție, unde



nu se poate pătrunde fără o prealabilă inițiere. Ioanid Romanescu are grijă de a se face înțeles, uneori într-un ton simulat didactic, cu intenția secretă de a sugera complexitatea actului artistic, imposibil de redus la o dominantă, dar trebuind a fi cunoscut după o anumite ordine: „Poemul meu e un tablou electronic — depinde pe care buton apasă / ochiul fiecăruia / pentru cei care vor să apese la întimplare, / se intrerupe curentul“ (*Poemul tablou electronic*). Simbolurile sînt construite cu aceeași dorință de a-și traduce fără prea multe artificii ideile (ursul din poezia cu același titlu) cînd i se pare că nu e îndestul de clar, poetul insistă pentru a împrăstia orice dubii: „Doamnă Convivia, sînt alarmat / zăpada încărcată-n mașinile mardare oare nu-i corpul poeziei mele? / nu-i poezia mea patinatocă?“ (*Doamnă Convivia*). Investind toată seriozitatea în modul poetic practicat, Ioanid Romanescu se dovedește capabil de a parodia stilul didactic-explicativ. *Mitul spărit* este un fals poem epic-eroic traversat de absurd: „Un cap bătrîn, un cazan zburător — viața spălătoresei anume pentru ei se pierdu — / într-o noapte se-nrăgosi de o pasăre / și cunoscu chiar păsări cîntătoare / dar nu voi să cîntec cî plecat pe vînt plutea masus și lung făcea hu-huuu“. Tabloul păsărilor în luptă relevă aceeași lipsă de sens peste detaliile abundente din pasta materiei organice și anorganice: „cînd prea s-au

înmulțit bombardele de calciu revendicîndu-și ipoteza nouă / observatori în lungul pliscului au comandat alinierea și au declanșat explozia de ouă / un stol stingher un fel de spate / al frontului cîriitor — venînd în fugă să constate / dacă moi e vreun luptător — se îngropă și el în cliso / plină de schiji, de oase și de pene lătîndu-se gălbui împuțit și alene“. Finalul consemnează, în același stil solemn-epic cu subtext parodic, încetarea conflictului, „faute de combattants“: „nemăifiind cine să cînte nici pe case, / cazonul zburător mai mult se depărta / și-r. aburul de nouri se retrase“.

Dacă Ioanid Romanescu a reușit să-și disciplineze în ultimele volume imaginația excesiv turbulentă a debutului, el nu a reușit în egală măsură să-și reprime tentația filosofării, a abordării unor mari probleme, în termeni pretențioși, fără acoperire în substanța de idei a poeziei. Poetul se lasă furat de sonoritatea cuvintelor, abandonînd dezbaterea promisă inițial. Atît de croș și atît de caminate invocă în numai trei strofe pe „Marele Distel“, „Orfeu“, „Marele praznic“, „Eva“, „Adam cel blînd și prost“, „Marele stăpîn“, „Edenul sărac și auster“, fără ca să puză degeja un gând, o idee dimizaoru. Tot astfel ideea din *Adă-mi patentul înapoi* care ar fi urmasul din buzelor talentului se încetosează din prima strofă: „O tu idee fără gură / a rațiunii care tupe / a învînt cap sculptarii Victoria din Samotrace“ și e cu greu identificabilă în aburul marilor cuvinte. Alături plîd revine din lumea obiectivului poezia lui Ioanid Romanescu la recapătă întreaga forță și violență polemică din începutul cu realitatea. Ea se descoldea dintr-unul și plînsului, cum mărimă este poetul în *Tu nu știi*: „de ce vei tu să mă săruți / numai mîșcîndu-mă de dinti / cînd eu să nu ca un om viu acest pămînt în care am părinti? / tu nu știi să plîngi să cînti / cîntecul-plînsul, tu nu știi cît sînt de pămînt — / chiar numele meu are pămînt intr-insul“. Este ipostaza cea mai fericită și cea mai frecvent întîlnită în volumul *Lavă* — expresie și conștiință a poetului în valoarea și forța de soc a versurilor sale. *Cum a speriat-o soră-mea pe maică-mea cînd eram tînăr și nu publicasem nici o poezie*, integrabil citabilă, ilustrează, la modul amestecului de gravitate și burlesc, convingerile și certitudinile poetului: „Ioanid a mușcat dintr-o fiară / Ioanid are o stea care coboară / Ioanid spune că asta nu e primăvară / Ioanid stă înăuntru afară / Ioanid umblă cu capul subsoară / Ioanid pretinde că zboară / Ioanid nu-și duce dinții la moară / Ioanid nu vrea să apară / Ioanid nu vrea să mînce din călimară / Ioanid vrea să se nască a doua oară / Ioanid nu duce flori la gară / Ioanid nu se urcă pe scară / Ioanid a ascuns arcușul în vioară / Ioanid cîntă și ne omoară“.



Liviu SUHAR:

„Curtea părinților“



Cu fața spre uscat, cu fața spre ape

ION HURJUI

fluvii

Mult mai tirziu s-a întimplat
Să cadă pasărea, o, sub aripa sa
Numai esența pură, iubirea de-nceput,
Mult mai tirziu m-a durut
Și pasărea totuși zbura.

Dar afară plouă și-i zloată
Cum se întimplă după seismele mari
Alunecau păsările între fluvii
Și pietre gigante ca păsări dormind
Plecau precum urșii încet dinspre pol.

Poate-or fi fost dureri în armuri —
Sfinta dragoste care mereu migrațoare-i,
Poate s-a-ntimplat suferința să fie
O pasăre-n somn, un fluviu-n adinc,
Poate, o, poate iubirea-i!

emblemă la crepuscul

La drumul mare ieșit-au hoți de crepuscul,
Tu ingerul stringe-l în brațe și fă-l pămintean;
Doica să-și cinte lacrima-n lapte
Pină adoarme luna pe-un ram.

Verzi vegetale sînt gata să-și schimbe culoarea
Acolo-n pădurea cu mari luminișuri:
Rochia fetei rămasă pe pajiste
De-atunci infloresțe și săbii se bat.

Eram celălalt, eu însumi eram arabesc
Pe marele case cu vechi frontispiciuri;
Iubito din ceară creșteau iar lumini
Și iarăși de-acolo cădeau artificii!

La drumul mare ieșit-au hoți de crepuscul,
Cum cară cu ei averea noastră — sărutul!
Doi fluturi iubitu-s-au și-au murit
La nunta rămasă în brațele nopții.

poem pentru miinile noastre

Cad din galaxie miinile noastre împreunate —
Neobișnuita stare a cerului martor
Seara la ceasul cînd dormi.

Imi aduc aminte încă —
Sub stele nu era decît o lumină
Și eu cum mă-ntorceam mereu către dînsa!

Nu-i nici durere și nici poemul nu cîntă,
Fără somn poezia noastră era axiomă —
Miinile noastre o floare.

act de naștere

Față în față așa vom rămîne stane de piatră
Cu buzele una născute odată din dragoste,
Călătoria noastră — neînteruptă-i spre soare;
Somnul cel veșnic cu el ne va duce la fel.

Numai o oră de-ajuns ne va fi amintirii
Pentru nașterea ta dimineață în februarie —
Cîntec înălțat, cîntec ascuns, cîntec iubirii,
Colțul ierbii sărutînd iarna și iarna pierzîndu-l.

Isidora nu m-a iubit. Dragostea noastră a fost o invenție a mea, la care ea a aderat un timp. A fost una din acele legături care se stabilesc din obișnuință între doi oameni ce se văd des, trăiesc alături și își formează reflexe comune. O legătură care a lincezit cam mult și a avut o dată punctul ei frumos. Fiecare din noi doi — bănuiesc eu, fiindcă nimeni nu a spus-o — aștepta altceva. Și pentru că la dînsa nu a venit Făt-Frumos visat (pină la vîrsta, îndeobște acceptată, cînd Făt-Frumos ori un Sburător ar cam trebui să sosească). S-a mulțumit și cu mine.

Acum un an ne-am aflat împreună pe litoral. Țin minte o zi tristă, care prevestea ceva, poate sfîrșitul, dar nu eram pregătit să înțeleg. Căci eram mulțumit, împăcat, și starea aceasta îl moleșește pe om, îl face incapabil să intuiască, să prevadă, să descifreze semnele zilei.

Era spre amiază. M-am instalat foarte aproape de apă, lăsînd în spate toată lumea aceasta pestriță care se înghesuie vara la mare, furnicar fericit, bărbați, femei, copii, ologi și ciungi, burtoși și rahitici, corturi, mingi, tranzistoare, picioare păroase, piele jupuită, sini cumplit de frumoși și proaspeți, saltele grețoase de cauciuc, o migrație care nu se mai sfîrșește, provinciile țării se strămută aici pentru două luni, într-o harabaură care nu mai intrigă pe nimeni, prea e normală. Concentrare de mii de locuitori pe kilometru pătrat, prefigurînd o planetă hiperpopulată și totuși fericită... O lăsam în spate și pe Isidora, iar eu aveam în față marea, numai marea, începea la orizont și se sfîrșea în mine, în carnea mea. La un capăt, în ea se scâldea cerul: alt capăt mi se infiltra în corp. Marea aducea bucăți de cer, dizolvate, pulberi siderale, așchii de soare, fișii de alge și plante necunoscute, fărâmițate, fermentate, cu gust acidulat. Rămîneau să privească valurile cum se izbeau unele de altele, ajungeau pină la picioarele mele, le cuprindeau, se retrăgeau. Uneori era mai mult decît răsfațul apei: ea venea pină aproape de genunchii mei, se retrăgea chemătoare, exersîndu-se în tactici terestre de seducere. Îmi plăcea cum se spargeau valurile: suprafața netedă-netedă tresărea în larg, se înălța, apărea o ridicătură ca un sin de uriașă, intrupată pentru a se desurama în apropiere de țărîm, peste picioarele mele.

Însă asociațiile senzuale, glasuri violente, capcane ale unei vieții care se voia stăpîni și neînvinșă, durau puțin, dispăreau în vârtejul apei. Apa îmi intra în plămîni, sărată și teribilă, iar-o încercare de a mă smulge de sol. Zbaterile ei dese repetau tentativa, era imposibil să rezist, deși făceam eforturi. O mișcare măruntă de nisip se insinua în celulele cărnii, și trupul îmi devenea mare, dimensiunile-i creșteau fără-nctare, vuietul și ritmul neînterupt îmi dilatau pieptul, craniul, îmi încordau puterea de cuprindere a gîndului.

Și Isidora, într-un moment de acuită maximă a simțurilor, într-un moment aș zice de iluminare, a intuit ceva, a primit un semnal, trupul ei a primit semnalul, o neliniște avertizatoare, și a fost geloasă, așa mi s-a părut, geloasă cum numai o femeie poate fi. S-a umbrit și a zis: „Hai să plecăm de-aici!”. M-a tras de la țărîm, ea și cum un pericol mare mă pîndea. Mai țin minte că, în timp

ce mă trăgea de la mal, mi se infățișa următoarea imagine:

o femeie frumoasă disperată
tîrăște după ea un corp enorm dilatat
un corp poros
unde semnele omului abia se mai cunoșteau
era ceva diform
aducea mai degrabă a nor
un cumulus uriaș
și cu toți porii plini de apă
Ea își încordase forțele
și tira pe nisip acest corp cu
forme imprecise.

M-a strigat pe nume și m-am supus numelui, i-am răspuns da, ce vrei, desigur, fără îndoială, așa i-am răspuns, afirmativ, aveam în mine afirmații cu prisosință, am constatat deodată că mă compun dintr-o groază de afirmații, corpul meu era o sumă bine corelată a milioane de afirmații. Apoi Isidora s-a liniștit; a admis cu greu, la rugămintile mele, să rămîn în continuare pe țărîm. Mai ales că era un timp splendid, era o zi din acelea imposibile, cum rar se văd în emisfera noastră temperată, o zi care te face să crezi că se degrează ceva în mașinaria cosmică, spre binele omului.

Am întrebat-o ce a avut; n-a putut să-mi explice cauza tulburării ei de moment, și a motivat (cu o stîngăcie de om prins în culpă, cu o stîngăcie de om care ascunde adevărul, cu ezitarea omului scos din transa hipnotică, și care încearcă să dea sensuri logice, unor gesturi care în realitate i-au fost sugerate de hipnotizor), că o enervează lumea pe plajă, că i-ar place un loc mai liniștit, ceea ce era firește o explicație plauzibilă. Pe Isidora o cred în stare să fie geloasă pe orice, femeile ca ea simt o rivalitate și o primejdie în arbori și pietre, în nori și metale, în zirconi și în hiposerpil, în orice lucru capabil să suseite revorie. Pot să facă o criză de gelozie cînd contempli orizontul, de exemplu, dacă nu sînt cumva nedrept și subiectiv punînd aceasta pe seama ei.

S-a făcut seara. Am umblat prin parcul natural vast, cu boscheți și ascunzișuri care i-ar face fericiți pe toți îndrăgostiții pămîntului, dacă ar fi cine să le dea de veste. Am umblat pe cărări labirintate, avînd o mare poftă să ne rătăcim. Isidora avea o bună dispoziție, împrîmată de un resort foarte complicat, inconștient. Poate se temea să audă valurile, și faptul că ne îndepărtăm de ele îi spulbera îngrijorarea. Voia să fim singuri, fără glasul apei, care se auzea și din camera noastră. Acum Isidora era încurajată intuind că puterea apelor slăbește după asfințitul soarelui... Nu știu ce a avut Isidora în ziua aceea, s-a purtat foarte ciudat, i-am zis-o dar nu a vrut să recunoască. Seara însă ne aducea pe pămînt, afirma sub noi pămîntul, eram amîndoi cam nebuni și am spus că nici nu mai mergem să ne culcăm în cameră, ci rămînem toată noaptea afară, sau măcar pină după miezul nopții, iarba era rece și umedă și avea un miros sălbatic și bun.

Spre dimineață am avut un somn adînc, de om sănătos și viu. După o astfel de odihnă începî iară să faci planuri de viitor. Și avea Isidora un talent cumplit să te atragă în planuri de viitor, un talent să te atragă în proiecte pe termene nelimitate, indiferent de șanse de realizare, așa e femeia asta.

POȘTA LITERARĂ

M. ARAFURA — Deși vi s-au tipărit de cîteva ori versuri în reviste, nu se poate spune că ați ajuns la o cristalizare. Dimpotrivă, multe poezii sînt încă în faza de laborator și se pare că e necesar un meșter care să elimine toate asperitățile, să traseze niște coridoare prin lăstărișul acestor versuri ce nu prea au legătură între ele. Din ultimele plicuri (e abuziv să trimiteți de două ori aceleași texte) o mai mare condensare lirică există în *Izvor, Asfințit, Heliotropism, Pasăre rară cîntînd* (precum veți remarca, în textele scurte și nu în acelea în care epicați). Este adevărat că poeziile dv. „spun ceva clar, limpede, accesibil, spun simplu, fără zorzoane” dar nu e și suficient. Ceea ce lipsește este tocmai un mod liric de a spune.

GEORGE ZAHARIA — Pentru un „fiu al lanurilor verzi” poezia trebuie să fie, desigur, „o revărsare de suflet” și, într-adevăr, ceea ce scrieți este „demn și bun”, scaldat în efuziuni naturiste, dar totul se menține la un nivel empiric de receptare, fără plonjări în adîncurile naturii și ale ființei.

Dispoziția lirică trebuie susținută de o cultură solidă la care puteți accede prin lecturi perseverente și de ținută.

MARIANA CIORNEI — Pentru o elevă în anul II de liceu aceste versuri sînt promițătoare: „Aerul plin de spațiu/ privește cu ochi de cer.../ Tăcerea îngheață zimbetul statuii/ care sfidează depărtările/ iar clopotul de apă/ strigă bezna nopții”. Să vedem ce mai urmează.

V. LIVINSCHI — Cele „trei mostre de... neastîmpăr, de joc cu orice unealtă de scris” nu sînt și trei poezii. Pentru detalii, treceți pe la redacție.

CONSTANTIN BRÎNDUȘOIU — De data aceasta „Lestemele” sînt mai bine strunite, denotînd preocuparea și pentru cum se spune, nu numai pentru ce se spune. Rămîn însă destul de multe „curiozități” (incepînd de la titlu) care atrînă greu în economia poemului și îl fac nepublicabil.

PETER IUTAPAN — „De tremură gîndirea în trupul răstîgnit/ cu cuie dulci...”. Se pare că aveți o adevărată plăcere în a bate versurile cap în cap spre a le face cucuie: „Mulează-mi vegetativ/ —nemîntî platonic —/ inima”; „azi noapte mi-am călugărit gîndurile/ la schitul neputinței”. Și tot așa: „pus-tiu și sfîșietor —germen aburînd/ îmi biciui pielea cu șipotul cuvîntelor începutului”. Ceea ce nu e rău. Poate vă limpeziți.

D. B. — Ați fost atins de „Săgeata lui Cupidon” și ați scris o poezioară: „Secole să fi trăit/ timpul așa de lung nu mi se părea/ Atunci cînd tu mai (!) părăsit/ Rămînd singur cu viața mea”. Să sperăm că o să vă treacă.

LUCIA BARBU — „Era prin iulie și era vară/ Și soarele, puternic arzător/ își culegea cenușa din cuptor/ venise iulie și era vară”. Greu de crezut că o studentă în anul I filologie poate trimite o asemenea compunere demnă de un elev în clasa I. Dar mai știi? Surprizele vin de unde te aștepti mai puțin...

MIHAI HOLBAN: „De ce sîntem triști și ne gîndim/ la viața omului ce ca o stea se stînge?” Iată o întrebare la care este greu de răspuns.

GHEORGHE ȘTEFAN — De bun augur în Rouă și Trec clipele de catifea.

C. NICHITA — Prea puțin pentru a da un verdict definitiv. Mai trimiteți.

GEORGE LINGU — Pentru că poeziile dv. sînt publicabile sperăm că nu vă va zdruncina dragostea pentru poezii vechi și noi ai Moldovei.

ALEX. DROBOT — „Iubire și... lacrimi”. Dar poezia lipsește.

LAURA AL. PASCAL — Ar fi bine să folosiți timpul liber într-un mod profitabil,

spre exemplu studiînd gramatica limbii române.

G. G. BIRLAD — Între multe aberații asociative și gramaticale, această strofă din *Așteaptă* este o excepție: „E ziua cînd coșii de cristal îmi cîntă în oase/ În suflet crumul e o pasăre arsă/ Scăpată în zbor din miinile olarului...”.

ALIN ALCOR — De obicei versurile dumneavoastră capătă un alt sens decît cel dorit, gravitatea se transformă în hilaritate, sentimentul în sentimentalism.

ELVIR MARIAN — Nu am ambiția de a vă convinge că a rima *vraje* cu *plaje* și chiar cu *coaje* este un fapt artistic. Rimați cum doriți, dar păstrați rezultatul pentru dumneavoastră.

LIONEL CONSTANTIN — În *Peisaj nordic* și *Așteptare* versul este aproape cristalizat. Iată cea mai reușită strofă: „Sub cerul acesta desenat cu piramide, prin care umblă uneori ca o fantasmă luna,/ aici, în verde aer viața mea se-nchide,/ visînd o așteptare ce fuge-ntodeauna”.

H. IONICĂ — Nu ați depășit nivelul cunoscut.

NICOLAE GAVRILĂ — Versurile exprimă starea de alertă a adolescenței, rezumîndu-se la chemări patetice, ușor rebarbative.

Nicolae TURTUREANU

LIVIU SUHAR: „Între obcini“

(grafică)

Expoziția poate fi socotită un „jurnal de călătorie“; dar nu reflexivul, complexul „jurnal de călătorie“ tributar nu numai literaturii (cărui oricum trebuie să-i recunoască paternitatea), dar și anecdoticului, pitorescului. Din respect pentru exactitatea termenilor, „Între obcini“ ar trebui numită „Note de drum“ și asta în accepțiunea literală, în sensul de consemnare. Notație fugară, dar nu febrilă, căci nu e vorba nici de inspirație subită, nici de găsirea a „ceea ce artistul căuta de mult“. Este o notație calmă, făcută de un drumeț ce se preumblă prin locuri cunoscute, familiare chiar, dar cu suficiență distanțare pentru ca mediul să nu-i fi devenit de nesensizat, prin obișnuință. Artistul se plimbă printre „știutele“ și „făcutele“ Țării de Sus cum ar umbla prin propria casă, iar pe cele ce au intrat în cotidian le redescoperă, și redescoperindu-le le reinventează, le recrează.

Și să nu uităm, plasticianul rămâne plastician: schimbarea umbrei ori luminii, a unghiului de vedere, schimbă și peisajul care-i apare la fel de proaspăt și strălucitor de parcă l-ar vedea pentru prima dată. E aceiași miracol peren care-i permite artistului popular ca, într-o zonă geografică și etnografică restrânsă, să creeze o varietate de tipuri. Fără ca prin această asociere să se creadă că Liviu Suhar propune tipuri, după cum prin prezenta expoziție el nu poate fi socotit nici tributar perisabilului. E vorba de o memorizare a unor stări, stări pe care graficianul le notează rapid, cu o scriitură limpede de „vorbă de toate zilele“. Iar grafica sa mai mult

exprima decît descrie.

Mi s-ar putea reproșa: „... ce atîta literatură, pentru ceea ce orice artist face, ca o indispensabilă și uneori penibilă parte a travaliului de atelier. A scos din mape ceea ce avea, crochiuri pe care le va fi folosit deja, sau le va folosi“. Ei bine, eu văd în asta ceva ce-mi sugerează un bun obicei al unor „nu știu care populații nordice“: acela de a purta întotdeauna, într-un joc al memoriei afective, diferite obiecte ce prin culoare, formă, miros, evocă anumite trăiri, și întotdeauna aceleași. Despre „Notele de drum“, că artistul le va fi fețișigat ori nu, nu știu, deși îl știu pe Liviu Suhar îndrăgostit de melegurile natale.

Oricum, respectivele notații nu reprezintă necesarmente o fază preparatorie a unei pinze. Apoi, presupusul meu interlocutor i se mai poate răspunde că o „schită“ asemeni celor prezentate în expoziție, nu presupune completa epuizare prin reluarea pe alt plan a motivului plastic. Apoi, e vorba de o însumare de elemente plastice ce se nu urmează a fi preluate toate odată și integral, făcînd caduc motivul inițial; ele permițînd de altfel o infinitate de formule combinate.

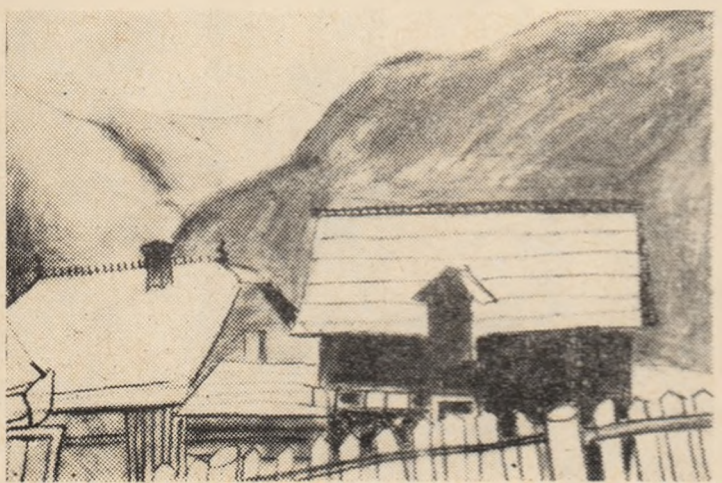
Apoi acei „să nu uităm“ primei minți nu avea întotdeauna o valoare intrinsecă, o viață în sine, iar nu doar ca pretext, rareori lucrarea elaborată odată finită, va avea prospețimea de percepție și nervul primei notații. Calități pe care grafica lui Liviu Suhar le are din plin.

Fără să trebuie să se aplice canoanele grave ale „transpunerii invizibilului în vizibil“ etc. Și asta pentru că ele „între obcini“ sunt: un semn sensibil al unei treceri, un semn făcut sieși de artistul ce va mai reveni în această armonie difuză a citronului; iar contururile respectă meandrela unei emoții de ordin prim a plasticianului care atunci nu-și spune „să folosesc asta“, ci „să văd ce formidabil se însemnează cei doi stejari“.

Steliana-Delia BEIU



„Uliță la Iacobeni“



„Dealul negru“

George Vintilă

Intr-un concert de muzică clasică, dirijorul George Vintilă a fost o revelație: plus de concentrare, tonus emoțional ridicat, (păstrat de-a lungul întregului program), o gestică mai controlată și mai expresivă, o mai severă cenzură a sonorității, valorificarea din plin a bagajului de știință profesională și de sensibilitate de care dispune. Așa ar trebui să se lucreze în permanență, dezvoltîndu-se în rîndul orchestranților sentimentul unui bun acordaj, al frazării îngrijite și de bun gust, al justeții intonaționale, al clarității expunerii (cum am mai afirmat și altădată). Muzica clasică este pentru orchestra cea mai bună școală a perfecționării și nu cred că ar fi imposibil realizarea unor cicluri pe autori: ar fi cine să o facă!

În ouvertura la „Nunta lui Figaro“ de Mozart, fiind și la început de concert, nu s-au putut evita unele asperități. Mai important a fost însă ritmul alert, elanul imprimat desfășurării, naturalitatea jovială a modelării melodice.

Concertul pentru vioară și orchestră în Re major op 61 de Beethoven l-a avut ca solist pe Mihai Constantinescu care s-a situat pe poziția unei detalieri analitice, de subliniere a laturii meditative, de introspecție a acestei admirabile partituri. În condițiile unui tempo ceva mai reținut decît se obișnuiește, finalul a căpătat un caracter pastoral, nu lipsit de seducție. George Vintilă a acompaniat foarte îngrijit, sobru: bine gândit, fiecare moment a putut fi „gustat“ în tihnă, arhitectura s-a alcătuit dintr-un perfect echilibru. Într-o simplitate luminoasă.

Simfonia nr. 88 în Sol major de Haydn, minune a melodicității, — plină de vervă, umor, prospețime, un adevărat tonic pentru suflet, a fost cîntată în așa fel încît toate aceste calități s-au făcut simțite.

Afirmări

Orchestra conservatorului ieșean

Faptul că în cadrul „Decadei muzicii românești“, la posturile de radio franceze, viața muzicală a Iașului a fost reprezentată printr-un concert susținut de Orchestra Conservatorului „G. Enescu“, merită să fie reliefat în mod deosebit, pentru că a însemnat nu numai recunoașterea unei existențe, ci și a unui anumit nivel. Și nu este un colectiv modest, ci o orchestră simfonică completă, alcătuită exclusiv din studenți, umplînd tinerește scena, vibrînd cu entuziasm, fiind în măsură (firește, numai după o temeinică și minuțioasă pregătire) să execute chiar o simfonie de Brahms (a doua, op. 73 în Re major) în condiții excelente. Dirijorul Cornel Calistru prezintă (prin tot ce-a realizat pînă acum) toate garanțiile unei înaintări temeinice, susținută de solidele contraforturi ale elanului, sensibilității, seriozității și bunului simț. În acest sens este demn de remarcat și felul în care a fost realizat acompaniamentul la concertul pentru pian (al doilea de Saint-Saens, care prin caracterul său capricios, este dificil: s-au înscris subliniate cu discotecile farmecul și transparența, lăsîndu-se scotocit (admirabila pianista Sofia Gesma) toată libertatea de manifestare într-o interpretare plină de forță și spontaneitate.

Chiar și în vîrstă școlară de compoziție ieșeană a fost prezentă prin lucrarea lui Cristian Misievici „Episod de pentru mezzosoprană, recitator și orchestră“ (și-au dat concursul cîntăreala — studentă și ea — Mihaela Agachi și actorul Sergiu Tudose). Este o lucrare care reține interesul și care se cere ascultată prin suflul care o animă, prin sinceritatea și patosul exprimării (bineînțeles că și în acest caz nu se poate face abstracție de meritul interpreților).

Liliana GHERMAN

„Duhul aurului“

Încă de la prima lor lucrare „Nunta de piatră“, tinerii regizori Mircea Veroiu și Dan Pița, lucrînd în tandem, au pus sub zodie nouă relația cinematografului-literatură. Dacă Sergheii Bondarciuc atingea, prin „Razboi și pace“, punctul culminant al transcrierii pagină cu pagină, cuvînt cu cuvînt, a operei literare, într-o fidelitate inrobitoare față de scriitor, dacă attea alte filme — ale noastre sau străine, lucrări bune sau modeste — nu se abat de la fraza romanului sau nuvelei ecranizate, peliculele semnate pînă acum de Veroiu și Pița ating un punct culminant în sens opus: ueși pornesc de la pagini de literatură ele sînt total ne-literare, ele sînt — mai exact — eminemamente cinematografice. A spune numai cu imagini o poveste tot așa de bine cum a spus-o scriitorul cu cuvinte, a povesti deci cu aparatul de filmat, dînd intîmplării, or aceeași acuitate, creînd atmosferă, construînd caracter, iață o performanță pe care o poate realiza numai acela care a înțeles esența cinematografului și care are în stăpînire mijloacele de a merge spre ea.

Dar nu numai faptul că nu folosesc fraza cărții, nu numai faptul că în filmele lor cuvîntul ocupă un loc cu totul secundar, adesea asimilat sunetului, îi particularizează atît de evident pe cei doi creatori, ci și felul cum concepe și subiectul unui film, subiect „tras“ din literatură. Șiștele lui Agirbiceanu de la care au pornit atît în „Nunta de piatră“ cît și acum în „Duhul aurului“ sînt retopite la flacăra unei alte sensibilități, turnate în noi tipare de gînd, reinventate și spuse altfel nu numai sub raport formal, ci și cu alte înțelesuri, cu sensuri noi, cu nuanțe și reflexe nebănuite; cei doi cineaști superagribiceneză cum zicea D. I. Suciianu, crează personaje noi, inventă situații în care caracterele puternice ale prozatorului ardelean se verifică și se definesc mai pregnant. În „Nunta de piatră“, Pița inventase acei ciudat și memorabil tovarăș de drum al ceterașului, dezertorul, creat de cineast nu atît din nevoia de a avea un personaj în plus sau de a pune o pată de culoare și de pitoresc în narațiunea sa, ci dintr-o nevoie de echilibru dramatic: fuga ceterașului rămîne o întimplare grațioasă dacă nu ar fi fost plătită cu viața dezertorului; mînia celor înșelați de mireasă trebuia să se reverse asupra cuiva și străinul era cel mai indicat să o suporte. Dan Pița recurge și acum în „Duhul aurului“ la metoda superagribiceneză (a se observa suchianismul expresiei), augmentînd demoulul bătrînului Clemente care se însoară nu doar cu o frumoasă văduvă, ci cu un număr nelimitat de fetișcane care speră să pună mina pe lada lui cu aur, dar care sucombă cînd realizează farsa pregătită de bătrîn. Fără a-și pierde calitatea de acaparator de avere (căci fetișcanele cu care se însoară au oarecare stare), Clemente capătă, în viziunea lui Pița, și o altă calitate, anume aceea de farsur tragic și de acuzator al lacomiei, al setei de aur. Povestea spusă de Pița în acest duet cinematografic nu se pare mai subtilă, mai bogată în substanță dramatică și mai inteligent nuanțată decît cea a lui Mircea Veroiu. În „Vilva băii“, (prima parte a filmului) acesta își reafirmă deosebita dotare de povestitor cu imagini expresive (usur minate de staticism și ilizibilitate), dar narațiunea e mai liniară, mai monotona în ciuda unor date inițiale mai generoase decît îi oferise lui Pița „Lada“. În esență însă, ambii cineaști (a căror înrudire stilistică și unitate de concepție ne apar acum și mai evidente decît în „Nunta de piatră“, cu un spor de maturitate, de siguranță) reușesc să impună ideea care i-a stăpînit, anume că nu povestesc coșmaruri, ci realități, că au în vedere o realitate — aceea a vîrgului ardelean de la sfîrșitul secolului trecut — asemănătoare coșmarului, visului urît. Din acest punct de vedere, cineaștii sînt foarte fideli lui Agirbiceanu și foarte solidari cu sugestiile paginilor lui. În multe locuri însă ei au mers mai departe, distribuînd accente sociale decise care înlătură și înlocuiesc unele reflexe mitologice ale textului literar.

De un foarte real folos le-a fost regizorilor compozitorul Dorin Liviu Zaharia care a creat o partitură muzicală extrem de expresivă, utilizînd inteligent citatul folcloric și acordîndu-l cu imaginea sugestivă și de mare valoare plastică a lui Iosif Demian. Cîntecele sînt un fel de strigăte, de ziceri cînd dureroase, cînd ironice, cînd duioase și ele contribuie decisiv la reușita filmului care-și caută valoarea — cum declara Mircea Veroiu — în formula audio-vizuală de exprimare. Este, fără îndoială, formula de viitor a cinematografului și ea va cîștiga treptat adevînta publicului, treptat și poate greu, cum se întîmplă de obicei cu formulele noi în artă.

Perfect adecvate tonalității și ritmului plastic al filmului — interpretările asigurate cu maximă profesionalitate de Eliza Petrăchescu și Ernest Maftei și cu acuratețe și exactă înțelegere a sensurilor de către mai tinerii Liviu Rozorea, Lucia Boga și Dora Ivanciuc.

„Duhul aurului“ ne întărește convingerea că regia românească de film are slujitori care o vor impune în lume cu mai multă decizie decît au făcut-o alții pînă acum.

Ștefan OPREA

*) Simțînd aceasta, regizorul se destăinuie, încercînd să motiveze: „Ar fi imposibil să tratez static, eliptic sau sublimat o epică dinamică, cu o intrigă aproape de tip antic. Dar eu sînt și rămîn, încă, pentru primulul cinematografului ca atare, pentru formula audio-vizuală de exprimare“ (s.n.).

„Tatăl risipitor“

Înaintînd pe teritoriul filmului artistic, Adrian Petringenaru a fructificat cu un remarcabil profesionalism acele virtuți ale scenariului semnat de Eugen Barbu, care permiteau o artistică, deci atît caligrafiată, „purere în pagină“ cinematografică a narațiunii descinse din „Oaie și ai săi“ și din memorabila povestire „Ploaia“. Au rezultat practic acele admirabile secvențe în care imaginea, portretizarea personajelor, resursele expresive ale dialogului s-au asamblat într-o deplină funcționalitate. Notabilă este în această direcție și contribuția operatorului Gheorghe Viorel Tcdan, care nu poate fi străin de amintita plasticitate a imaginii, una din laturile de rezistență ale filmului în discuție. Latură care însumează fecund aportul interpreților, ale căror disponibilități specifice cinematografice au fost copios fructificate în secvențe de sugestive pentru vocația certă a regizorului Adrian Petringenaru; pentru particularitățile — și, eventual, limitele — unui talent care-și afirmă matur debutul în domeniul filmului artistic. Autenticitatea peisajului zugrăvit, expresivitatea scenei derulate, forța cu care pînă și cele mai periferice personaje se înscriu în tabloul înfățișat vădese un ochi exercitat și o intuiție sigură a gestului, expresiei, sensibilității celei mai potrivite, pentru a da momentului înfățișat relief și dimensiune dramatică. Fapt vădit inclusiv în alegerea distribuției, interpretării, utilizați uneori contre-emploi (cazul reputatului actor Toma Caragiu, exagerat exploatat în registru comic), și realizînd o surprinzător de bogată galerie de personaje, bine individualizate, echilibrat distribuite în ceea ce am putea numi ccoloratura tabloului de epocă zugrăvit. Și nu este vorba, în afară de Toma Caragiu, doar de nume cu o anumită stabilitate și recunoscută autoritate ca Leopoldina Bălănuță, Ion Marinescu etc. ci și de altele noi, cum ar fi, de pildă, Florin Zamfirescu, care prin Lisandru al său îmbogățește în mod util și eficient paleta tipologiilor înfățișate.

Există apoi momente în care stilizarea pune, aproape paradoxal, în valoare un fond de surprinzătoare autenticitate a expresiei, situației, scenei înfățișate. Constanta dînd cu precauție perdesua pentru a cerețea cu îngrijorare ograda. Oaie comardînd „un dorobanț“ într-o hodegă de o desăvîrșită picturalitate, un chip din multime surprins fugăr într-o reacție de clară expresivitate pentru participarea la evenimentul înfățișat vechiului primar sau al ocupării pămîntului moșteresc, toate acestea prilejuiesc regizorului adevărate exerciții de virtuozitate. Cu excese de un nemotivat pitoresc, în cazul petrecerii satrii țigănești, la care prezența celor doi tineri depășește logica artistică, pentru a deveni pretext de autonom divertisment. De fapt o relativă autonomie o au cele mai multe secvențe ale filmului, multilateral exploatate din punct de vedere al posibilităților plastice, dramatice etc., dar slab aglutinate, din răcate, într-un fluent și gradat discurs cinematografic, menit a aduna porțile pe o semnificativă dominantă a întregului.

Oricum, profesionalizarea artei cinematografice — demers analitic ce precede inevitabil orice marcanță și definitorie sinteză — cunoaște în debutul lui Adrian Petringenaru o cotă a cărei importanță nu poate și nu trebuie să fie subestimată.

Sergiu TEODOROVICI



Zilele culturii sovietice

Recent, s-au desfășurat la Iași „Zilele culturii sovietice”. Printre manifestările organizate cu acest prilej semnificative, în primul rând, cea prilejuită de deschiderea la bibliotecă „Junimea” din Iași, a „Decadei cărții sovietice”, unde a fost organizată o cuprinzătoare expoziție de carte sovietică. Ea a înmănușat un număr de 600 de titluri, cuprinzând clasici ai marxism-leninismului, opere ale celor mai reprezentativi scriitori din literatura rusă și sovietică, lucrări din domeniul tehnico-științific, albume de artă etc. Expoziția a inclus de asemenea opere ale scriitorilor români, traduse în limba rusă.

Printre manifestările organizate în cadrul „Zilelor culturii sovietice” mai menționăm prezentarea spectacolelor „Valentin și Valentina” de M. Rașcin la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” și „Butoiul cu miere” de Lev Ustinov, la Teatrul pentru copii și tineret din Iași.

Vizita la „Cronica”

Invitat al Uniunii Scriitorilor să ne viziteze țara, scriitorul Masegabio Nzanu, președinte al Uniunii Scriitorilor din Zair (Africa) a făcut o vizită la revista CRONICA din Iași. În discuțiile ce au avut loc, au fost evocate succesele poporului din Zair în anii ce au trecut de la dobândirea independenței deplină a țării. De asemenea s-a discutat despre problemele actuale ale creației literare specifice acestei țări, atât în limba franceză cât și în cele patru limbi naționale și despre bogata tradiție autohtonă care înlesnește o politică culturală sintetizată în formula: „apelul la autenticitate” — în sensul valorilor naționale proprii. Oaspetele străin a primit, la rândul său, informații despre literatura română, despre importanța folclorului, a creației eminesciene, a scrierilor poeziei contemporane românești. Convorbirile au decurs într-o plăcută atmosferă prietenească.

Experimental teatral

Ocupându-se de „Condiția socială și estetică a teatrului” (Fra socialistă nr. 21 din 1974), Margareta Bărbuț se referă, printre altele, la „vocea socială a teatrului”, considerând dramaturgia drept „oglinzi a realităților sociale” și subliniind, din această perspectivă, „funcția ideologică a repertoriului”. În cuprinsul acestor repere este apoi considerat ceea ce am putea numi momentul actual al esteticii spectacolului. Domeniul în care, subliniază, cu întemeiere, autorea articolului, se simte nevoia unor inițiative, a unor noi încercări noi formale, nu de dragul experimentului, ci organic necesare, pentru a crea spectacole vii, de un tip deosebit, într-o fuziune perfectă a textului cu mijloacele artistice. Este meritu actual al problemei teatrului laborator, de creație a unor spectacole care să răspundă nevoii de dialog a publicului pe temele celei mai stringente actualități. Aspect în mod logic relaționat de acela al unei cercetări științifice, sistematice, privind căile și aradul de influențare a teatrului asupra publicului, cerințele spirituale și puterea de recepție a publicului, pentru ca în cunoștință de cauză asupra elementului receptor să se găsească noi căi artistice de comunicare a artei teatrale.

La drept vorbind, experimente teatrale au mai fost efectuate, iar cercetări științifice, dacă nu dăm un prea pretențios sens termenilor, se mai fac, pe ici pe colo, și astăzi. Ceea ce într-adevăr s-ar impune cu necesitate ar fi funcționala corelare a acestor două forme de activitate. În vederea unor comune și fecunde finalități. Fapt care ar da sens experimentului și utilitate cercetării.

Filozofia românească astăzi

Remarcăm în revista „Orizont” (nr. 44) convorbirea cu prof. dr. docent Al. Tănase pe tema conștiinței de sine a filozofiei românești, consemnată de Victor Isaac, care înscrie în actualitate o serie de idei de un deosebit interes teoretic și practic. Precizând că „filozofia poate fi conștiința de sine a unei epoci și a unei societăți”, prof. Al. Tănase

subliniază faptul că „în cazul filozofiei românești, ultimul deceniu, îndeosebi, a adus înnoiri tematice, înnoiri de perspectivă, care au îmbogățit cultura filozofică și au sporit eficiența gândirii filozofice marxiste”, cele mai bune lucrări apărute în acest interval fiind „edificație pentru vitalitatea și spiritul creator al gândirii filozofice românești, în climatul stimulat de eferveșcență spirituală și de exigență ideologică, pe care l-a instaurat partidul nostru”. De asemenea, prof. Al. Tănase se referă la necesitatea spiritului critic în filozofie, ca o condiție sine qua non a dezvoltării acesteia. Aprecind că „trebuie o dată mai mult afirmată aici teza că filozofia nu trebuie să fie conștiința liniștită, automulțumită, a unei societăți, ci conștiința critică de sine a unei societăți”, prof. Al. Tănase subliniază totodată faptul că spiritul critic al filozofiei înseamnă și „atitudine autocritică” față de sine ca act de cunoaștere și valorizare. În acest sens, prof. Al. Tănase ridică o problemă de stringentă actualitate: „dacă în domeniul artei începând încă de la Renaștere a început să se distingă: critica de artă plastică, critica literară, critica muzicală și critica dramatică”, atunci „de ce n-ar putea exista și o critică filozofică, menită să supună unor aprecieri, după criterii obiective de valoare, întreaga producție filozofică?”. Necesitatea unor asemenea demersuri critice, consideră prof. Al. Tănase, sunt necesare și în acest domeniu „deoarece s-ar opera astfel o lectie bine venită, atât pentru activitatea ideologică, cât și pentru opera de construcție și reconstrucție culturală din alte sfere, unde se resimte nevoia de o călăuzire filozofică competentă, principială, și nu de lucrări derutante, demobilizatoare, fie prin confuziile ideologice pe care le vehiculează, fie prin sărăcia de idei și înconștienta mesajului”. Desigur, ne aflăm în fața unei deziderate care, în mod sistematic și consecvent, trebuie să se transforme într-un adevărat program de lucru.

Pentru ca să

Anxietate până la panică mai seamănă uneori în sufletele cititorilor „cronici limbii”. Trăim în ignoranță până mai ieri spunând „trebuie mămăligă pentru a minca găina”, fără să știm că (ne-o demonstrează analiza lingvistică), am rostit, de fapt, că „găina mănincă mămăligă” și nicidecum ce am intenționat a zice. Desigur după această revelație nu se mai poate minca, bea și gândi. Cine știe ce mai înseamnă fraza „ne vom întîlni ca să citim scrisoarea”, ca să nu mai vorbim de capcana ce ne pîndesc la răsirea acestor patru cuvinte: „pentru a trece apa”. Ce am spus oare? Că apa trece sau, dimpotrivă, că trecem noi dincolo de ea? Uneori, însă nici lingviștilor nu le e ușor. Iată, de pildă, cazul profesorului Haddock care stă de patruzeci de ani cu mintea obsedată de întrebarea: cum sună mai bine: **anecdoticist** sau **anecdotic**? ca să opteze în fine pentru **anecdotic** cu argumentul: „vorbă al cărei înțeles n-are nimic infamant”. Fii liniștiți, profesore Haddock, vom aduna cu toții termenul **anecdotic**. Ce candid sună cuvîntul **anecdotic**? O. cum am putut, cum am putut pronunța urta și infama vorbă **anecdoticist**!

Turnee

De curînd, Teatrul dramatic „Bacovia” a prezentat, în turnee, la Iași, un spectacol cu piesa „Intrigă și iubire”, realizat în regia Ancuței Ovonez și în scenografia lui George Dorosenco. De subliniat ar fi, în cazul versiunii băcăuane, vizibilitatea oarecum insolită a unei montări care consideră piesa lui Schiller ca o „love story”, Ferdinand fiind, din acest punct de vedere, un veritabil „tînăr furios”. De unde apăsa subliniere a pasajelor din text incriminînd tarele societății și anturajului de curte, în care dragostea sinceră și dezinteresată este ucisă, ca să spunem așa, cu singe rece. Un spațiu scenic auster este mobilat la vedere, cu o minimă recuzită, povestea adevîndu-se într-o marcată cursivitate, cu dezvoltată tratare a coloratului de epocă și cu stăruitoarea valorificare a sensurilor situate la incidenta stilului tradițional cu sentimentul viu al epocii noastre. Gest temerar, soldat cu reușită care certifică valabilitatea acestei mai particulare lecturi scenice a unui text clasic, lectură nu lipsită, e drept, de unele stridente, datorate fie excesivei

retorică, fie abandonării acesteia în favoarea unei simplități cam căutate. În mare, însă, putem vorbi de un spectacol interesant, pe care publicul l-a primit cu căldură și în care distribuția s-a străduit și în mare parte, a reușit să împlinească onorabil ambițiile intenționate regizoarei. O notă aparte se impune pentru Mihai Drăgoi, expresiv și convingător în rolul impetuosului Ferdinand, precum și pentru Stelian Preda — în lîne conturatul Wurm. Nicolae Rosioru (Van Walet), Dina Iacob (Lady Milford), Constanța Zmeu (Luise), Cecilia Teodoru (soția lui Miller), Despina Prisăcru (Sophie) realizează, într-o corespunzătoare tinută scenică, partituri interpretative nu lipsite de dificultăți. Ingenioasa idee de a-l trata pe von Kalb în maniera unei acuzat subniliate poaște (prin frivolitatea costumului și veritabila „mască” de pudră), a fost cu vervă convertită scenic de Liviu Rus. În ansamblu, o tentativă reușită de a depăși rutina viziunilor manieriste, afirmînd sugestiv dispoziționalitățile teatrului contemporan în direcția unei fecunde îmbogățiri a mijloacelor sale de expresie.

În câteva cuvinte

„Scinteia tineretului” a împlinit 30 de ani de apariție. Solutind aniversarea, îi urăm să rămînă în continuare... scinteia tînără. Ne-a părăsit pentru totdeauna Elena Piru, produs valoros al Universității ieșene, cercetătoare formată la școala lui G. Călinescu Sfrîșitul neașteptat i-a oprit condeiul la mijlocul lucrării despre Hermiona Asachi-Quinet. Poetul Ion Bănuță a numărat zilele acestea 60 de toamne pline de rod. Panorama anilor închinată poeziei. Suceveni găzduiesc la Casa de cultură un Salon al umerului, organizat de o echipă formată din N. Claudiu, Ciosu, Bour, Ion Dogar-Marinescu, Crăiță, Mindra, Toni Avram, Jo, Demol, Helga, Unip. Titlatura: **Funct-grup**, deși ei s-au constituit de fapt în jurul liniei corosive și nu al punctului neutru.

Retrospectiva de pictură Traian Sfîntescu e în curs de transferare de la Botoșani în județul Suceava, spre a fi montată în sălile muzeului din Fălticeni. La Botoșani Galeria de artă se pregătește să primească retrospectiva Ion L. Cosmovici, la vernisaj urmînd a fi organizată o seară Cosmovici, cu participarea unor scriitori ieșeni. La Geneva, pe casa în care a locuit vremelnic (1906-1910) Tudor Arghazi a fost așezată o marmură. Despre această perioadă, autorul „Cuvintelor potrivite” declară într-un interviu: „Fără Geneva nu aș fi căpătat niciodată conștiința, intimă și secretă, de mine însumi, că eram făcut pentru a deveni scriitor”. În slujba crezului că poezia patriotică trebuie să fie o profesiune de credință tînde a se situa ancheta „Contemporanului”. Cu remarcă bine venită că ea nu poate fi „poezia scrisului frumos, a retorismului și a metaforelor încetate”. La această rubrică am luat la timp atitudine împotriva ciudatei măsuri ca la „Steaua fără nume” să fie promovată numai o singură voce, indiferent de valoarea artistică a celorlalte. Dar cum totdeauna, viața vine să corecteze drepturile birocratice, la ultima selecție, juriul prezidat de compozitorul George Grigoriu n-a avut încotro: a promovat pe ambele concurente, Mihaela Oancea și Clara Gyorgy. Ce ne facem cu regulamentul? La concursul internațional de la Delhi (India) în care s-au întrecut mici plasticieni din toate continentele, Iașul a cucerit cîteva premii prin elevii ai cerului „Urmasii lui Ștefan” — Cotnari și ai Liceului de arte plastice — Iași.

Renovarea castelului de la Ruginoasa al lui Alexandru Ioan Cuza fiind terminată, se pune problema mobilierului. Reamintim: o parte din mobila originală se află la Muzeul militar — București, unele piese la Muzeul Unirii din Iași, obiecte ce au aparținut castelului, la diferiți particulari. Totul e să poată fi readuse acasă. Venerabilul profesor I. D. Ștefănescu ne-a prilejuit o seară de emoționante evocări în cadrul „Prelectiunilor Junimii” vorbind despre „Vlahuță, Paul Bujor și contribuția lor în cultura românească”. Ion Voicu dedică rînduri emoționante dispariției lui David Oistrach, „marele violonist, desăvîșit pedagog și minunat om care mi-a dăruit prietenia sa, cu care m-am înleptat și urmărit de-a lungul anilor, fiind parte la emoțiile mele, fie prezent într-una din sălile celebre ale lui, fie pe scenă dirîndu-mă” (România literară). Se află în curs de desfășurare manifestările culturale artistice, unite sub genericul „Cîntec” drept a măsură a posibilităților oferite de instituțiile profesionale ale județului Bihor (20 oct. — 21 nov. 1974).

N. IRIMESCU

secția română

1. Cum e în soare (Z. Boros) — Aura Urziceanu
 2. Mai tîrziu (D. A. Aldea) — Anda Călugăreanu & Sfinx
 3. Chemare (G. Litvin) — F. F. N.
 4. Cît să iubesc (M. Bănicu) — Mircea Bănicu
 5. Glossa (I. Ștepan) — Pro Musica
 6. Imnul copiilor (N. Brandes) — Roșu și Negru
 7. Cer de baladă (P. Magdin) — Dida Drăgan
 8. Ima (V. Ionit) — Flacăra Folk '73
 9. Amintește-ți mereu (V. Grigorescu) — Corneliu Constantin
 10. Am visat (M. Constantinescu) — Mihai Constantinescu.
- Timp de trei săptămîni același leader; două intrări pe 9 și 10.

secția străină

1. The Golden Age of Rock'n Roll — Mott the Hoople
2. Trop belle, trop jolie — Johnny Holliday
3. Everyday — Slade
4. Pardonnez-moi — Patrick Juvet
5. Angel Face — Glitter Band
6. Fahrende Musikanten — Nina & Mke
7. Going back to Birmingham — Ten Years After
8. L'amore di un momento — Gianni Nazzaro
9. Tell Me Something good — Rufus
10. Toni — Akira Fuse

Cei care au urmărit săptămînal top-ul nostru, sperăm că și-au dat seama de eroarea strecurată în ediția trecută, la secția străină (pe locul 3 Mott the Hoople, pe 9, I. Camaleonti, iar piesele 5 și 9 se vor citi la pozițiile 4 și 8). Pentru prima oară în top Ten Years After, Gianni Nazzaro și Rufus.

Teatrul Comoedia
 TRUCIȘIA DE VÂRĂ DIN ANUL 14-15-16-17-18-19-20
 Tineri 29 Iunie 1974
 Circul Băneasa se va reprezenta
AKIM
 Trag-comedia în 3 acte de A. Cehov
Poveste banală
 Comedie într-un act de M. Sorbul
Ariciul și Soboiul
 Făbula-măscă într-un act de Victor Eftimiu
 Distribuție: pictor... D.I. Anghel
 Păpușă... Ionuț
 Băiețel... D.I. N. Ștefănescu



file de arhivă

DOUĂ FARSE LITERARE

Au fost, în trecut și unii scriitori care s-au văzut nevoiți să recurgă la diferite farse pentru a învinge dificultățile întâmpinate la publicarea producțiilor lor literare — dificultăți create, mai cu seamă, de confrăți invidioși. Știți acum două dintre cele mai reușite farse de acest fel, mărturisite, după trecerea multor ani, chiar de autorii lor.

Ion Minulescu, deși susținut de Dimitrie Anghel, reușește cu greu să publice în „Semănătorul”, sub pseudonimul Gabriel Sutu; dar cînd se află că acest Sutu nu este altul decît ostracizatul poet Ion Minulescu, porțile îi sint închise pretutindeni. Pentru a putea totuși să-și publice poeziile, („care nu plăceau nimănui”) — cum va spune chiar Minulescu, tîndrînd poet, de curînd întors de la Paris, reușește să-l convingă pe Ilarie Chendi să-i publice, în „Viața literară”, un **Cîntec antic** „după un manuscris găsit la Pompei”. Cîntecul acesta are 52 de versuri și apare în numărul 17 al revistei, la 23 aprilie 1906. Poezia place și „traducătorul” începe a fi privit cu oarecare simpatie... pînă la aflarea adevărului, căci frumosul **Cîntec antic** nu era altceva decît poezia **Celei care minte**, scrisă de ostracizatul Ion Minulescu. În pofida confrăților invidioși, poezia aceasta a prins, fiind declamată pretutindeni, de sutele de cititori care o învățaseră pe dinafară.

A doua farsă a fost opera lui Victor Eftimiu. La 2 februarie 1911 — cînd abia împlinise 22 de ani — i se joacă la Teatrul Național din București, feeria **Inșir-te Mărgărite**. Succesul de public este categoric, dar cel de presă... inexistent. Mai vîrstnicii săi confrăți nu puteau privi cu simpatie acest debut remarcabil, și vor căuta să-l ostracizeze pe tînrul dramaturg. În 1912, cînd **Inșir-te Mărgărite** continua să facă săli pline, Victor Eftimiu (conducătorul stagionii de vară a Teatrului Comedia din București), montează tragi-comedia AKIM — trei acte „de A. Cehov”. Succesul de presă este neașteptat, **Cronica**ii teatrali, care nu conțineau să-l critice pe Victor Eftimiu, aduc elogii piesei AKIM — pe care unii afirmă că au și văzut-o pe scenele străine. După doi ani — în martie 1914 — tragi-comedia AKIM este reluată, fiind reprezentată la Teatrul Național din București, cu Aristide Demetriad, C. Ciprian și Ion Manu în rolurile principale. Pe afiș nu mai scrie însă „de A. Cehov”, ci de Victor Eftimiu — adevăratul autor. Ce mai puteau spune bravii croniciari care-l preamăriseră pe Cehov? AKIM, de Victor Eftimiu, s-a jucat și la Paris, în anul 1923.

Ion MUNTEANU

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													

SCHIȚE MARINE

ORIZONTAL: 1. Om de știință român care a dedus „Oscilațiile de nivel ale apelor din bazinul Mării Negre în cuaternar” — A crezut în „Noua Atlantidă”, 2. Ilustru explorator al Pacificului (1741-1788), (2 cuv.) — Exilatul de la Pontul Euxin; 3. A făcut să se danseze „Corsorul” — Navigatorul da Cunha; 4. Capul Kaliakra! — Răsărit — Virful topilei! — Agenție existentă și în varianta „Litoral”; 5. Literă arabă — La Mangalia! — Departe de mare!; 6. Pictor român (1872-1949), creatorul tabloului „Marina” — Urmarea curentilor marini Ota și Kuro I; 7. Part mediteraneană — Drepte în portulan; 8. Lemn dintr-o arcă distrusă! — Misterioasele protectoare ale corăbiilor feničieni; 9. La tîrm! — Renumit navigator olandez (1585 - 1616) — Pupa de catamaran I; 10. Frumusețea spumei mării — Corabie la tîrbid; — 3 spre Constanța (abr. uz.); 11. Localitate niponă — Intre golful Persic și Marea Caspică — Marinar de operetă, alias Ștefan Răzvanțunilor; 12. Cale! — Un sturion oarecare.

VERTICAL: 1. Vestit amiral englez (1599-1657) — Simulacru de delfin; 2. Perimetru marin ferit — Expresionist flamand a cărui lucrare reprezentativă este „Marina verde”; 3. Fond marin — „Schite marine” — Marini!; 4. Intemeietorul flotei militare ateniene; 5. La galere! — Caricaturist român — ... cel Roșu care a ajuns pe mare în Țara Verde (Groenlanda); 6. Atlas și Pleione, fiica lui Oceanus — Repartizări echilibrate ale încărcăturilor pe hidroavioane; 7. Realizatorul primei aeronave amfible — Aoe I; 8. Tambuchiuri — Pestele Syn-gnathus... — ... și Acanthias vulgaris din M. Negră; 9. E... — ... vînt bun din pupa; 10. Amic cu „Un căpitan de 15 ani” — Numele egiptean al Siriei — Marin Star; 11. Frînghie pescărească — Acesti (reg) — Istm canadien; 12. Navă usoaară de luptă — Repere I; 13. Saplionul seini — Lună (abr.) — Pămînturile fânăduite pentru navigatorii din evul mediu; 14. Matrozii le zic botmani — O milă marină pe oră.

Dicționar: Tsa, Aki, Ube Roe.

Viorel VILCEANU

SPORT Sesizînd faptul, Dinu i-a aplicat o lovitură...

Cum astăzi sună explicația pe care ziarul „Sportul” o oferă pentru eliminarea lui Dinu în partida de la Köln. Dar, iată citatul exact: „Sesizînd faptul, Dinu s-a repezit imediat la jucătorul vest-german, cărui i-a aplicat o lovitură”. Explicare seacă, exactă, bună de „bătut la telegraf” și de „prins” într-un proces verbal încheiat la Circa XIII-a „de galben”. Explicație cu iz avocătesc, meruă auzită la comisiile de împăciuire, unde află că tanti Melexina a pocnit-o cu vîtraul pe tanti lozefina intrucît sesizase faptul mîrții butoiului pentru apă de ploaie de sub streșina dumneaei. Eu unul, în acest colț de pagină, meruă am sesizat faptul că Dinu a devenit exact tipul jucătorului-primejdie, hainia lui înflorînd dezvoltat pe terenurile din provincie și, din cînd în cînd, răbufînd penibil și regretabil în vîzul intrăgii lumi. Ambția lui Dinu s-a transformat de mult în acreală și răutate, iar gazetarii, scuizîndu-l și confundînd dăruirea în joc cu dăruirea de pumni în falca adversarului, au greșit amar, dimpreună cu acei diriguitori ai F.R.F. care, ani în șir, i-au ridicat sancțiunile înainte de termen, făcîndu-l să creadă că se află mai presus de legile sportului și omniei. Jelîneț, la Köln, l-a pîndit și l-a sces din teren; nimeni nu ne va crede atunci cînd ne-oăm căina, fiindcă-i vorba tocmai de Dinu, acela care, de la Copenhaga și pînă-n celălalt capăt al Europei, este cunoscut și tratat (de public și arbitri) ca un ruoător sadea. În singurul mod în care Dinu mai poate fi ajutat (dacă nu-i prea tîrziu) se află numai și numai la îndemina noastră — condamnarea promptă și severă a ne-sportivității, indiferent unde și cînd se produce, indiferent de circumstanțe, indiferent de consecințe. Eliminarea lui Di-

namo, la Köln, se datorește eliminării lui Dinu. Care, la rîndul ei, ni se datorește nouă, cei care l-am cocoloșit și scuizat și iertat la infinit.

Cine a fost prezent în tribunele Sălii sporturilor din Iași la ora începerii meciului de volei Penicilina — I.E.F.S. București, a avut înaintea ochilor un tablou cel puțin neobișnuit; după ce s-au încălzit și încălzit pînă ce au trecut dincolo... de punctul de fierbere, fetele de la I.E.F.S. s-au apucat de jocuri de societate, în vreme ce ieșenele au încins... un meci de fotbal la o poartă. După un ceas și ceva de așteptare, au apărut, în fine, arbitrii. Care (probabil, spre a se economisi încă o delegare) au avut de condus și un alt meci, în alt capăt al lasului. Partida de volei a început cu o oră întîrziere, meciul următor (baschet, Div. A) a fost decalat, baschetbalistele de la Rapid au pierdut trenul, cheltuielile s-au triplat, iar economia... ce să mai vorbim!

Penicilina Iași întînerește. Niște condane cvasi-necunoscute (excelentă tînără Mihaela Tănase) au adus echipei ceea ce-i lipsea: forța. Așteptăm reîntrirea Florentinei Iru, regretăm dispariția Adrianei Albis, ne e dor de Carolina Non, ne e dor de-un campionat organizat după legile logicii și bunului simț. Se zice că apropiatul decembrie le va rezolva pe toate. Așteptăm.

M. R. I.

